

Raval de cal Flautes

Navàs

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sector oest del terme municipal, antic terme del castell de Torroella
Emplaçament Carretera de Manresa a Cardona (C-55), km. 53,5
Alçada: 327

Coordenades:

Latitud: 41.87188
Longitud: 1.71636
UTM Est (X): 393478
UTM Nord (Y): 4636348

Classificació

Número de fitxa 08141 - 192
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 17.CA. Nivell 3. Parcial. Nivell 4. Ambiental.

Data aprovació: Pla Especial Urbanístic del Catàleg de Masies i Cases rurals en Sòl no urbanitzable de Navàs, aprovat el 2012, amb els núms. 38-43.
dc., 20/02/2019 - 12:00
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Propietaris diversos

Fitxes associades:

[Camí Ral de Manresa a Cardona](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dv., 19/03/2021 - 15:58
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía
Data de la darrera revisió: dv., 26/09/2025 - 12:13

Descripció

Raval format per sis cases sorgit a la segona meitat del segle XIX a redós de la carretera de Manresa a Cardona. Les cases són de tipologia ben diversa i es van anar construint en diferents moments. Les més antigues són les que es troben a l'oest, i les més noves a l'est. Totes tenien el seu hort a la part posterior. D'oest a est les cases són les següents:

Can Flautes és la més antiga i adopta la forma d'una petita masia, amb dos portals a la façana principal i un seguit d'obertures ordenades en quatre eixos. Al costat té una ampla zona de coberts, que van servir com a cavallerisses.

Les següents són cal Ramonillo i cal Fariner, de tipologia semblant en la línia de les cases populars del segle XIX, amb portals d'arcs rebaixats i balcons al primer pis. Cal Fuster és una casa força gran que s'acosta més al model de masia, amb tres balcons al primer pis. A continuació hi ha cal Rata, amb una façana de composició més elaborada i molt regular, en base a tres eixos d'obertures. I finalment cal l'Espelta, de tres plantes i també amb una composició molt regular, en base a tres eixos d'obertures. Aquesta té les obertures emmarcades amb maó i al costat té adossades altres construccions. Algunes d'aquestes cases, com can Rata, tenen un celler subterrani i tines quadrades de rajols.

Per la part posterior cada casa s'ha anat modificant amb diversos afegits que donen a la part on hi havia un espai exterior que s'utilitzava per treure els animals i que alguns van adaptar per fer-hi hort.

Història

El raval de Can Flautes es va formar a redós de la carretera de Manresa a Cardona, construïda entre 1845 i 1852 i que substituïa l'antic camí ral. Prèviament en aquest indret ja hi havia la masia de can Flautes, que és la que es troba a ponent del conjunt. Per la seva tipologia arquitectònica podria ser una construcció del segle XVIII, però no es troba documentada fins a mitjans del segle XIX. Funcionava com a hostal, almenys com a punt d'avituallament per als animals. Precisament molt a la vora hi havia altres hostals. El més ben documentat és l'Hostal de Palà (la masia avui convertida en casa de l'amo de la colònia de Palà), però segurament també la casa de l'Hostalet, molt propera a can Flautes.

El raval pròpiament es va formar a la segona meitat del segle XIX, i algunes cases les van aixecar familiars dels propietaris de can Flautes. Les més antigues són les que es troben properes a can Flautes i les més noves es van anar construint cap al sud. Cal Fariner es construí entorn de 1860 per part de la família Fígols, i inicialment es deia can Fígols. Cal Ramonillo entorn de 1880 i la va aixecar un fill segon de can Flautes. Cal Fuster es va construir pels volts de 1906. Cal Rata té una inscripció a la façana de 1907, data en que es va acabar, però es va iniciar l'obra el 1900, en aquesta casa havien criat porcs i el terreny de darrera s'utilitzava pels animals (és la casa número 8).

En un cens de l'Ajuntament de Castelladral de l'any 1878 ja hi trobem cal Ramonillo, Fígols (antic cal Fariné), can Flautes i l'Hostalet.

En el llibre “La Grandària del món” es relata l'episodi d'un assassinat que es va produir quan l'hereu de can Flautes, que duia una vida eixelebrada, va matar el seu germà menor quan el volien fer l'hereu.

A finals del segle XIX i començaments del XX les cavallerisses de can Flautes es van utilitzar en el servei de diligències o tartanes de la línia de Manresa a Solsona impulsada per la família Galtanegra. Les tartanes sortien a les 6 del matí de Manresa i arribaven a les 7 de la tarda a Solsona. Més endavant, a partir de 1909, es van introduir els autobusos en aquesta línia.

Bibliografia

CAPSADA, J.; DUARRI, C.; LLOBET, E. (2010). *La Grandària del Món. Entorn, història i imaginari de Palà de Torroella*. Edicions de l'Albí, Berga, p. 102, 379.

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 17.CA

Enllaços d'interès:

[Antics hostals de camí ral](#)

